

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 11 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad)

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet 11. november 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Departementet foreslår endringer i midlertidig lov av 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstøndsloven). Det foreslås at strømstøndsordningen for husholdninger forlenges slik at den gjelder forbruk ut 2023, samt at stønadsgraden økes i månedene med høyt strømforbruk.

Strømstøndsloven er en midlertidig lov, og gjelder energibruk fra og med desember 2021 til og med mars 2023. Formålet med loven er å etablere en midlertidig ordning for økonomisk stønad til husholdninger som følge av ekstraordinært høye strømutfgifter.

På bakgrunn av oppdaterte vurderinger av kraftsituasjonen fremover, foreslår departementet at strømstøndsloven forlenges slik at energibruk fra og med desember 2021 til og med desember 2023 omfattes. Departementet foreslår endringer i § 2 om lovens virkeområde og § 12 om ikrafttredelse og opphevelse av loven. Departementet foreslår at loven oppheves 1. juli 2024.

Departementet foreslår endringer i stønadsgraden for måneder hvor strømforbruket er høyt. Det foreslås at stønadsgraden for strømforbruk fra og med januar 2023 til og med mars 2023, samt fra og med oktober 2023 til og med desember

2023 skal være 90 prosent. Det foreslås derfor endringer i § 5 om beregning av stønad. Det foreslås ingen øvrige endringer i loven.

I Prop. 1 S (2022–2023) er det lagt frem forslag om overslagsbevilgning som dekker forlengelse strømstøndsloven og stønadsgradene som angitt over.

2 Bakgrunn

2.1 Kraftsituasjonen

Kraftprisen økte høsten 2021 og våren 2022 til svært høye nivåer, som har gitt en betydelig økning i husholdningenes strømutfgifter. Kraftprisen har vært særlig høy i Sør-Norge (NO1, NO2 og NO5). Departementet viser til omtale av bakgrunnen for de ekstraordinære høye prisene i Prop. 44 L (2021–2022) punkt 2, samt omtale av kraftsituasjonen i Prop. 1 S (2022–2023).

På bakgrunn av utviklingen i kraftsituasjonen i første kvartal 2022 ble det vedtatt å forlenge strømstøndsordningen for husholdninger slik at den gjelder strømforbruk til og med mars 2023, jf. Prop. 70 L (2021–2022). Etter at strømstøndsordningen ble forlenget har strømprisene fortsatt å ligge på et høyt nivå. I 2022 har månedsprisene for

Sør-Norge til og med september variert mellom 120 og 360 øre per kWh. Prisutsiktene i Sør-Norge for resten av 2022 og første kvartal 2023 lå ved slutten av oktober mellom 250 og 400 øre per kWh i Sør-Norge. Både spotprisene og prisforventningene framover har endret seg over sommeren og utover høsten.

I tillegg til økningen i prisene i hele Sør-Norge, oppstod det over sommeren et prisskille mellom Sørlandet (NO2) og Vest- og Østlandet (NO5 og NO1), der Sørlandet fikk betydelig høyere priser. Prisene i Sør-Norge har vært tilnærmet like siden starten av september. Prisforventningene for første og andre kvartal 2023 ligger per 27. oktober på henholdsvis 320 øre per kWh og 167 øre per kWh på Vest- og Østlandet (NO5 og NO1). Prisforventningene for første og andre kvartal 2023 på Sørlandet (NO2) er noe høyere, henholdsvis 333 øre per kWh og 176 øre per kWh. Disse prisene er usikre og endrer seg fort, men gir likevel et bilde på hvordan prisutsiktene kan utvikle seg gjennom vinteren og frem til våren.

2.2 Behovet for endringer

På oppdrag fra Olje- og energidepartementet har Statistisk sentralbyrå (SSB) evaluert strømstønadsordningen for husholdninger. Denne evalueringen er lagt frem i statsbudsjettet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023) for Olje- og energidepartementet, kapittel 9.7 Evaluering av strømstønadsordninger. Det er i tillegg gjennomført utredninger av andre alternative tiltak for å redusere belastningen av høye strømpriser for sluttbrukere, herunder blant annet makspris i sluttbrukermarkedet, toprissystem og fond som utbetaler kontantbetaling, jf. Prop. 1 S (2022–2023) for Olje- og energidepartementet, kapittel 9.6 Utredning av tiltak for å redusere belastningen av høye strømpriser for sluttbrukerne. SSBs evaluering av strømstønadsordningen viser at ordningen stort sett har fungert etter hensikten. På bakgrunn av oppdaterte vurderinger av kraftsituasjonen, foreslår departementet at ordningen forlenges ut 2023 med enkelte mindre endringer i stønadsgraden.

Departementet foreslår, på bakgrunn av de økte prisutsiktene, at stønadsgraden settes til 90 prosent for strømforbruk fra og med januar 2023 til og med mars 2023, samt strømforbruk fra og med oktober 2023 til og med desember 2023. Dette vil bidra til at strømstønaden i større grad avbøter konsekvensene for husholdningene i kaldere måneder med høyere strømforbruk. For strømforbruk fra og med april 2023 til og med

september 2023 foreslås en stønadsgrad på 80 prosent.

Departementet er kjent med eksempler på at ordningen kan utnyttes gjennom å øke strømforbruket for å oppnå individuell gevinst på bekostning av fellesskapets midler. Dette kan også være uheldig for kraftsystemet hvis det samtidig er behov for å begrense energibruken. Regjeringen har vært opptatt av å raskt få på plass en effektiv og enkel strømstønadsordning for å hjelpe husholdningene med de ekstraordinært høye strømprisene. Regjeringen vurderer kontinuerlig behovet for å gjøre endringer i ordningen. I disse vurderingene må omfanget av problemet veies opp mot ressursbruk og eventuelle andre konsekvenser ved å foreta endringer.

3 Forslag til endringer

Formålet med den midlertidige strømstønadsordningen er å gi støtte til husholdninger i en situasjon med ekstraordinært høye strømpriser. Ordningen gjelder strømforbruk fra og med desember 2021 til og med mars 2023. Ordningen tar utgangspunkt i at Reguleringsmyndigheten for energi (RME) beregner den månedlige gjennomsnittlige elspotprisen for alle de fem prisområdene i Norge. Staten gir stønad til husholdningene dersom gjennomsnittlig elspotpris for måneden overstiger terskelnivået på 70 øre kWh i det aktuelle prisområdet husholdningen befinner seg.

På grunnlag av de månedlige gjennomsnittlige elspotprisene, beregner RME stønadssatser i tråd med formelen i strømstønadsloven § 5. På grunnlag av stønadssatsene fastsetter nettselskapene stønadsbeløp overfor den enkelte husholdningskunden, basert på målt strømforbruk i den aktuelle måneden. Dette beløpet utgjør stønaden, som blir utbetalt gjennom et fradrag på kundens faktura.

Etter strømstønadsloven § 4 har nettkunder med egen strømmåler som er rettmessig registrert som husholdningskunde hos nettselskapet, rett til stønad etter ordningen. Ordningen er avgrenset mot blant annet fritidsboliger og næringsvirksomhet. Det ble i forarbeidene til den midlertidige loven, inntatt i Prop. 44 L (2021–2022), forutsatt at også fellesmålt husholdningsforbruk skulle inkluderes i ordningen så snart det ble funnet praktiske løsninger for dette. Gjennom midlertidig forskrift av 21. januar 2022 nr. 103 om strømstønad er ordningen utvidet til å omfatte fellesmålt husholdningsforbruk i boligselskaper. Med boligselskap menes i forskriften eiersek-

sjonssameier, borettslag, boligaksjeselskaper og ikke-seksjonerte boligsameier.

På bakgrunn av prisutsiktene fremover, mener departementet det er grunnlag for å forlenge strømstønadsordningen for husholdninger slik at den gjelder forbruk til og med desember 2023. Departementet mener videre det er grunnlag for å øke stønadsgraden for måneder hvor strømforbruket er høyt og kostnadene for husholdningene er store. For strømforbruk fra og med januar 2023 til og med mars 2023, samt strømforbruk fra og med oktober 2023 til og med desember 2023, foreslår departementet at stønadsgraden settes til 90 prosent. For de resterende månedene foreslår departementet at stønadsgraden er 80 prosent. Forslaget om forlengelse av ordningen ut 2023 og om endringer i stønadsgrad, omfatter også fellesmålt husholdningsforbruk i boligselskaper. Forslaget om forlengelse av strømstønadsloven vil også innebære at bestemmelsen om prisregulering av fjernvarme i strømstønadsloven § 10 forlenges tilsvarende.

Som en konsekvens av at ordningen foreslås forlenget, foreslår departementet endringer i loven § 12, slik at loven oppheves 1. juli 2024.

For å opprettholde et økonomisk insitament for at husholdningene fortsatt kan bidra til reduserte utgifter ved å spare strøm, bør stønadsgraden ikke settes til 100 prosent. Det bør fortsatt gis et prissignal til husholdningene for å begrense energibruken, slik at strømkundene fortsatt sparer ved å holde elektrisitetforbruket nede. Hensynet til å avlaste husholdningene økonomisk ved ekstraordinært høye strømpriser må avveies mot behovet for å opprettholde prissignalene i strømmarkedet. Terskelverdien på 70 øre per kWh videreføres.

4 Forholdet til annet lovverk

Forholdet til forvaltningsloven er omtalt i Prop. 44 L (2021–2022). Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til å bli omfattet av ordningen, kan nettkunden bringe saken inn for avgjørelse hos RME. Vedtaket fra RME kan ikke påklages. I Prop. 44 L (2021–2022) punkt 3.4 er det gjort en nærmere vurdering av behovet for unntak fra forvaltningslovens ordinære regler om klagebehandling. Etter departementets syn er disse vurderingene dekkende for en forlengelse av ordningens varighet. Etter departementets vurdering vil adgangen til å bringe saken inn for avgjørelse hos RME gi en betryggende saksbehandling, samtidig som effektivitetshensyn ivaretas.

Forholdet til personopplysningsloven er omtalt i Prop. 44 L (2021–2022) punkt 3.6. Etter strømstønadsloven § 5 beregner nettselskapet stønadsbeløp for hver enkelt nettkunde med rett til stønad på grunnlag av stønadssats og kundens månedlige strømforbruk. Det er i strømstønadsloven § 3 hjemmel for at departementet kan gi nærmere bestemmelser om forvaltning av ordningen, herunder om behandling av personopplysninger. Departementet foreslår ingen endringer i bestemmelsen.

Departementet viser for øvrig til vurderingene av forholdet til energiloven og EØS-rettslig rammeverk, herunder energimarkedsregelverket og regelverket om offentlig støtte, som er inntatt i Prop. 44 L (2021–2022). Departementet viser til at forslaget innebærer en tidsbegrenset forlengelse av ordningen. Som det er redegjort for i Prop. 44 L (2021–2022) punkt 3.8.2 griper ordningen ikke inn i organiseringen av kraftmarkedet, verken i engrosmarkedet eller sluttbrukermarkedet. Forslaget om forlengelse av ordningen innebærer blant annet at taket for maksimalt stønadsberettiget månedlig forbruk for den enkelte husholdning videreføres. I tillegg videreføres terskelverdien for når det skal gis stønad. Etter departementets syn vil strømkundene fremdeles ha insentiver til å begrense strømforbruket og å kunne gjøre energieffektive valg.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er nettselskapene som administrerer strømstønadsordningen for husholdninger. En forlengelse innebærer økonomiske og administrative konsekvenser for nettselskapene, blant annet knyttet til utbetaling av stønad, håndtering av kundehenvendelser og omregistrering av feilregistrerte nettkunder. Det er grunn til å tro at kundehenvendelsene vil avta over tid når man har fått identifisert rettmessige stønadsmottakere.

Samlede utgifter for staten vil avhenge av den faktiske gjennomsnittlige elspotprisen i de ulike prisområdene samt det faktiske strømforbruket i perioden. Kostnadene ved strømstønadsordningen for husholdninger, inkludert borettslag/sameier mv., er anslått å koste 34,8 mrd. kroner for budsjettåret 2022, basert på priser fra primo august 2022. Til sammenlikning ble ordningen anslått til å koste 16,6 mrd. kroner for budsjettåret 2022 i april i år. Høyere observerte priser og prisutsikter gjør at kostnadsanslaget for ordningen er høyere. Olje- og energidepartementet

vil legge fram oppdaterte anslag for utgifter til strømstønadsordningen som utbetales i 2022 i endringsproposisjon av budsjettet for 2022 i november.

En forlengelse av den midlertidige strømstønadsordningen for husholdninger vil innebære utgifter for staten til stønadsordningen over statsbudsjettet for 2023. I Prop. 1 S (2022–2023) er utgiftene ved å forlenge ordningen, med foreslåtte justeringer i stønadsgraden, anslått til 44,7 mrd. kroner for budsjettåret 2023. Bevilgningen dekker utbetaling av strømstønad i perioden desember 2022 til november 2023. Stønad for strømforbruk i desember 2023 vil utbetales i januar 2024. Det understrekes at anslagene er usikre.

RME får dekket sine økte utgifter knyttet til administrasjon av ordningen mv. gjennom en tilleggsbevilgning på 5 mill. kroner for 2022, jf.

Innst. 103 S (2021–2022). RME vil få økte utgifter ved forlengelsen av ordningen i 2023, knyttet til forvaltningen av strømstønadsordningen, herunder kontroll med ordningen og eventuelle klagesaker. Det er i Prop. 1 S (2022–2023) foreslått en økt bevilgning på 5 mill. kroner til RME ved at stønadsordningen videreføres ut 2023.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad)

I

I midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Loven gjelder energibruk fra og med desember 2021 til og med *desember* 2023.

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Reguleringsmyndigheten for energi skal beregne stønadssats basert på *følgende formel for følgende måneder*:

a. *desember 2021: 0,55 x (stønadsgrunnlag – terskelverdi)*

b. *januar 2022 til og med august 2022: 0,8 x (stønadsgrunnlag – terskelverdi)*

c. *september 2022 til og med mars 2023: 0,9 x (stønadsgrunnlag – terskelverdi)*

d. *april 2023 til og med september 2023: 0,8 x (stønadsgrunnlag – terskelverdi)*

e. *oktober 2023 til og med desember 2023: 0,9 x (stønadsgrunnlag – terskelverdi).*

§ 12 annet ledd skal lyde:

Loven oppheves 1. juli 2024.

II

Loven trer i kraft straks.

